

Систем свјетала централне линије стазе за вожњу	113-117
Систем ивичних свјетала за вожњу	118-119
Систем свјетала окретишта ПСС	119
Систем свјетала зауставне пречке	120-121
Систем свјетала међупозиције за чекање	121-122
Систем свјетала изласка с површине за уклањање и спречавање стварања леда	122
Систем сигурносних свјетала ПСС	122-124
Расвјета платформ рефлекторима	124-125
Свјетлосни систем за навођење ваздухоплова на позицију с авиомостом	125-127
Напредни свјетлосни систем за навођење а/с на позицију с авиомостом- А-VDGS	127-129
Систем свјетала за навођење а/с на позицију	129-130
Свјетло мјеста чекања на цести	130
ГЛАВА 4. ЗНАКОВИ	130
Карактеристике знакова	130-133
Знакови наредбе	133-136
Информативни знакови	136-139
Знак VOR контролне тачке аеродрома	139
Аеродромски идентификациони знак	139-140
Идентификациони знак паркиралишног мјеста а/с	140
Знак мјеста чекања на цести	140
Означивачи	141
Означивач ивица полетно-слетне стазе без конструктивног коловоза	141
Означивачи ивица стазе за заустављање	141
Означивачи ивица ПСС покривене сњегом	141-142
Означивачи ивица стазе за вожњу	142
Означивачи централне линије стазе за вожење	142
Означивачи ивица стазе за вожење без конструктивног коловоза	142
Означивачи границе	143
ДИО ШЕСТИ - ОЗНАЧАВАЊЕ ПРЕПРЕКА	143
Објекти који се морају означити	143
Непокретан објекат који није препрека	144
Непокретан објекат који продире кроз прилазну или прелазну површину	144
Непокретан објекат који продире кроз хоризонталну површину	144
Непокретни објекат који продире кроз површине ограничења препрека	144-145
Означивање објеката	145
Начин означавања објеката	145-148
Употреба означивача	148
Употреба заставица	148
Освјетљавање објеката - употреба јединичних извора свјетала за означавање препрека	149
Положај јединичних извора свјетала за означавање препрека	149-151
Јединични извори свјетла за означавање препрека ниског интензитета	151-152
Јединични извори свјетла за означавање препрека средњег интензитета	152
Јединични извори свјетла за означавање препрека високог интензитета	152-154
Означивање вјетроагрегата	154
Освјетљавање вјетроагрегата	154
ДИО СЕДМИ - ВИЗУЕЛНА СРЕДСТВА ЗА ОЗНАЧАВАЊЕ ПОВРШИНА ОГРАНИЧЕНЕ УПОТРЕБЕ	154
Ознака затворено	154
Затворене ПСС и стазе за вожњу	155
Затворени дијелови ПСС и стазе за вожњу	155
Карактеристике ознаке затворено	155
Грајно затворене ПСС и стазе за вожњу, или њихови дијелови	155
Системи расвјете на затвореној ПСС и стази за вожњу	155
Укрштање затворених ПСС или стаза за вожњу са ПСС или стазом за вожњу које су у употреби	155-156
Површине са недовољном носивошћу	156
Ознака бочне стране возне површине	156
Карактеристике ознаке бочне стране возне површине	156
Површина испред прага	156-157
Ознака у облику слова "V" постављеног наопачке	157
Карактеристике ознаке у облику слова "V" постављеног наопачке	157
Површине изван употребе	157
Размак између означивача подручја изван употребе	157

Карактеристике означивача за означавање површина изван употребе	158
Карактеристике јединичних извора свјетла за означавање површина изван употребе	158
Карактеристике конуса за означавање површина изван употребе	158
Карактеристике заставица за означавање површина изван употребе	158
Карактеристике означивача за означавање површина изван употребе у облику плоче	158
ДИО ОСМИ - ЕЛЕКТРИЧНИ СИСТЕМИ	158
Системи електричног напајања за системе ваздухопловне навигације	158-159
Визуелна средства	159-160
Пројектовање система	160
Надзор	160-162
ДИО ДЕВЕТИ - АЕРОДРОМСКЕ ОПЕРАТИВНЕ СЛУЖБЕ, ОПРЕМА И ИНСТАЛАЦИЈЕ	163
Планирање за случајеве ванредних догађаја на аеродрому	163-165
Уклањање неисправног ваздухоплова	165
Смањење опасности од кретања и задржавања дивљих животиња на подручју аеродрома	165
Пуњење ваздухоплова горивом	165
Операције аеродромских возила	165-166
Системи за вођење и контролу површинског кретања	166-167
Постављање опреме и инсталација на оперативним површинама	167-168
Ограде	168
ДИО ДЕСЕТИ - ОДРЖАВАЊЕ АЕРОДРОМА	168
Опште	168
Колници оперативне површине	168
Носиви слојеви коловоза ПСС	169
Визуелна средства	169-171
Додаци и прилози	171
Додаци штампани уз овај Правилник су:	
а) Додатак 1: Боје за аеронаутичка свјетла на тлу, ознаке, знакове и плоче.	173
б) Додатак 2: Обилежја аеронаутичких свјетала на тлу	183
в) Додатак 3: Обавезне хоризонталне ознаке и ознаке обавјештења	198
д) Додатак 4: Захтјеви у погледу пројектовања знакова за навођење по стази за вожњу	203
е) Додатак 5: Захтјеви у погледу квалитета аеронаутичких података	214
ф) Додатак 6: Локација свјетала на препрекама	218
г) Додатак 7: Аеронаутичка студија	222
Прилози штампани уз овај Правилник су:	
а) Прилог А: Биљешке као допуна Правилнику о аеродромима	224
б) Прилог Б: Површине ограничења препрека	254

На основу члана 16. и члана 61. став (2) Закона о управи ("Службени гласник БиХ", број 32/02 и 102/09) и члана 14. Закона о зракопловству БиХ ("Службени гласник БиХ", број 39/09), генерални директор Дирекције за цивилно зракопловство Босне и Херцеговине доноси

ПРАВИЛНИК О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА ПРАВИЛНИКА О АЕРОДРОМИМА

Члан 1.

У члану 2. додати слjedeће појмове:

- 98) **Картografsки подаци о аеродрому** (*Aerodrome mapping data*): подаци који се прикупљају у сврху обједињавања картografsких информација о аеродрому за зракопловне потребе.
- 99) **База картografsких података о аеродрому** (*Aerodrome mapping database*): збирка картografsких података о аеродрому који су организирани и посложени у структурирани skup података.
- 100) **Критична тачка** (*Hot spot*): локација (мјесто) на оперативној површини аеродрома на којој се раније догодио или постоји потенцијални ризик да се догоди

sudar ili neodobreni upad na poletno-sletnu stazu, te na kojoj je potreban povećan oprez pilota/vozača.

- 101) **Sistem upravljanja sigurnošću (SMS):** visoko organizirani pristup u upravljanju sigurnošću uključujući: neophodne organizacione strukture, odgovornosti, politiku i procedure.
- 102) **Klasifikacija integriteta** (zrakoplovni podaci): Klasifikacija zasnovana na potencijalnom riziku koji proističe iz korištenja oštećenih podataka. Zrakoplovni podaci se klasifikuju kao:
- rutinski podaci: postoji veoma mala vjerovatnoća da će pri korištenju oštećenih rutinskih podataka bezbjedan nastavak leta i slijetanje zrakoplova biti ozbiljno ugroženi uz mogućnost katastrofe;
  - bitni podaci: postoji mala vjerovatnoća da će pri korištenju oštećenih bitnih podataka bezbjedan nastavak leta i slijetanje zrakoplova biti ozbiljno ugroženi uz mogućnost katastrofe; i
  - kritični podaci: postoji velika vjerovatnoća da će pri korištenju kritičnih podataka bezbjedan nastavak leta i slijetanje zrakoplova biti ozbiljno ugroženi uz mogućnost katastrofe.
- 103) **Bezbjednosna površina kraja poletno-sletne staze (RESA):** površina simetrična sa produženom središnjom linijom poletno-sletne staze koja se nalazi uz završetak staze i čija je prvenstvena namjena smanjenje rizika od oštećenja zrakoplova u slučaju da sleti ispred ili se zaustavi iza površine poletno-sletne staze.

Član 2.

U odjeljku 3. Certificiranje aerodroma član 6. stav (1) mijenja se i glasi:

- (1) Nacionalna zrakoplovna vlast će certifikovati aerodrome koji se koriste za međunarodne operacije u skladu sa nacionalnim propisima.

Kao dio procesa certifikacije, nacionalna zrakoplovna vlast će osigurati da aerodromski priručnik sadrži sve važne informacije o aerodromskoj lokaciji, infrastrukturi, službama, opremi, operativnim procedurama, organizaciji i uključujući sistem upravljanja sigurnošću bude dostavljen od strane podnosioca zahtjeva za odobrenje/prihvatanje prije izdavanja aerodromskog sertifikata.

Član 3.

U odjeljku 3. Certificiranje aerodroma u stavu (1) iza riječi "certificirani" dodati sljedeće:

"U okviru certifikacije aerodroma, zrakoplovne vlasti su dužne da se pobrinu da, prije nego što aerodromskom operatoru izdaju sertifikat za aerodrom, podnositelj zahtjeva dostavi aerodromski priručnik na odobrenje/prihvatanje koji sadrži relevantne informacije o lokaciji aerodroma, njegovim objektima, službama, opremi, operativnim postupcima, organizaciji i upravi, uključujući i sistem upravljanja sigurnošću.

U odjeljku 3. Certificiranje aerodroma član 6. stav (1) masa 2730 kg mijenja se u 2370 kg.

Član 4.

U odjeljku 4. Upravljanje bezbjednošću član 7. stav se mijenja i glasi:

- (1) "Aerodromski operator će u cilju postizanja prihvatljivog nivoa bezbjednosti aerodromskih operacija uspostaviti sistem upravljanja bezbjednošću na aerodromu koji će biti usklađen sa nacionalnim programom bezbjednosti".

Član 5.

U odjeljku 5. Projektovanje aerodroma član 8. dodati stav (3) koji glasi:

- (3) "Na dostavljenu lokacijsku ili tehničku dokumentaciju (glavni projekat, idejno rješenje, studije, elaborati itd.) vezanu za izgradnju, dogradnju, rekonstrukciju aerodroma, objekata na aerodromu i manevarskih površina Direkcija za civilno zrakoplovstvo BiH izdaje saglasnost na iste."

Član 6.

U članu 10. stav (2) se mijenja i glasi:

- (2) "Operator aerodroma ili države ugovornice obezbjeđuju održavanje cjelovitosti zrakoplovnih podataka tokom cijelog procesa njihove obrade - od premjeravanja/izvora do sljedećeg korisnika kojem su namijenjeni. Primjenjuju se sljedeće klasifikacije i nivoi cjelovitosti podataka, a na osnovu primjenjivih klasifikacija cjelovitosti, postupcima validacije i verifikacije se:
- za rutinske podatke: izbjegava oštećenje tokom cijelog procesa obrade podataka;
  - za bitne podatke: obezbjeđuje se da ni u jednoj fazi cjelokupnog procesa ne dođe do oštećenja i može po potrebi uključivati dodatne procese da bi se riješili potencijalni rizici u ukupnoj arhitekturi sistema da bi se dodatno obezbjedila cjelovitost podataka na ovom nivou; i
  - za kritične podatke: obezbijediti da ni u jednoj fazi cjelokupnog procesa ne dođe do oštećenja i uključiti dodatne postupke obezbjeđivanja cjelovitosti da bi se u potpunosti ublažile posljedice grešaka koje su temeljnom analizom ukupne arhitekture sistema prepoznate kao potencijalni rizici po cjelovitost podataka.

Član 7.

U članu 15. (Nosivost kolnika)

Stav (5) pod tačkom c) tabela se mijenja u:

Najveća dozvoljena kategorija pritiska u gumama točkova zrakoplova	KOD
Neograničeno: bez ograničenja pritiska	W
Visoka: pritisak ograničen na 1,75 Mpa	X
Srednja: pritisak ograničen na 1,25 Mpa	Y
Niska: pritisak ograničen na 0,50 Mpa	Z

Stav (6) pod tačkom b) Primjer 2 - najveći dozvoljeni pritisak u gumama točkova zrakoplova mijenja se u 1,25 Mpa.

Član 8.

U članu 18. stav (3) pod tačkom c) brisati riječ "ili" i dodati zarez iza riječi bljuzgavicu i led i dodati iza riječi led i "mraz".

U članu 18. stav (3) pod tačkom f) brisati riječ "ili" i dodati zarez iza riječi poletno-sletnoj stazi a iza riječi stazi za voženje dodati riječi "ili platformi".

U članu 18. stav (3) iza riječi "stazi za voženje" dodati sljedeće:

"ili drugih nečistoća kao što su: blato, prašina, pijesak, vulkanski dim, ulje i guma".

Član 9.

U članu 18. u stavu (5) tačka c) se briše i zamjenjuje sa sljedećim:

Opis pojave	Izraz za označavanje pojave
c) U smislu performansi zrakoplova, poletno-sletna staza na kojoj je više od 25 procenata njene površine (bilo da se radi o izolovanim mjestima ili ne) koja se koriste u okviru zahtijevane dužine i širine pokriveno vodom koja je dublja od 3 mm.	Stajaća voda

dok se tačka d) u potpunosti briše.

Član 10.

U članu 18. stav (8) u tački a) iza riječi zrakoplova dodati sljedeće:

"i o tome se pravi izvještaj SNOWTAM".

U članu 18. dodati stav (9) koji glasi:

- (9) "Kad god je prisutan i prijavljen snijeg, bljuzgavica, led ili mraz u opisu uslova na površini poletno-sletne staze, treba koristiti sljedeće pojmove: suvi snijeg, mokri snijeg, zbijeni snijeg, mokri zbijeni snijeg, bljuzgavica, led, mokar led, mraz, suvi snijeg po ledu, mokar snijeg po ledu, tretiran hemijskim sredstvima, pijesak prisutan i treba da obuhvati gdje je to primjenjivo procjenu debljine nanosa nečistoće."

Član 11.

U članu 31. stav (2) se mijenja i glasi:

- (2) Asfaltirana poletno-sletna staza treba biti tako izgrađena da osigura koeficijent trenja na ili iznad minimalnog nivoa trenja dozvoljenog od strane zrakoplovne vlasti.

U stavu (4) iza broja 1,0 mm dodaje se "Da bi se obezbjedila neophodna svojstva trenja površine, treba voditi računa o makroteksturi i mikroteksturi."

U članu 31. dodaje se stav (6) koji glasi:

- (6) "Površinu kolničke (asfaltne i/ili betonske) poletno-sletne staze treba izmjeriti nakon što je izgrađena ili obnovljena da bi se utvrdilo da svojstva trenja poletno-sletne staze zadovoljavaju projektne ciljeve".

Član 12.

U članu 35. (RESA) dodati stavove (10) i (11) koji glase:

- (10) Ako je instaliran EMAS sistem (*Engineered Material Arresting System*) sistem za zaustavljanje zrakoplova, onda se dužina RESA-e može smanjiti na osnovu specifikacija dizajniranog sistema ali uz prihvatanje/odobrenje zrakoplovne vlasti.
- (11) Zaštitna površina kraja poletno-sletne staze treba da se pruža, ukoliko je izvodljivo od kraja osnovne staze poletno-sletne staze do najmanje:
- 240m kada je kodni broj 3 ili 4, ili kraće kada je postavljen zaustavni sistem –EMAS,
  - 120m kada je kodni broj 1 ili 2 a poletno-sletna staza instrumentalnog tipa, ili kraća kada je postavljen zaustavni sistem,
  - 30m kada je kodni broj 1 ili 2 a poletno-sletna staza neinstrumentalnog tipa.

Član 13.

U članu 59. Tabela 4-1. Dimenzije i nagibi površina ograničenja prepreka – staze za slijetanje zamjenjuje se tabelom:

STAZE ZA SLIJETANJE

KLASIFIKACIJA STAZA											
Površina i dimenzije ^a	Neinstrumentalne				Instr. neprecizni prilaz			Instr. precizni prilaz kat.			
	Kodni broj				Kodni broj			I		II ili III	
	1	2	3	4	1,2	3	4	1,2	3,4	3,4	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	
STOŽASTA											
Nagib	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	
Visina	35m	55m	75m	100m	60m	75m	100m	60m	100m	100m	
UNUTRAŠNJA HORIZONTALNA											
Visina	45m	45m	45m	45m	45m	45m	45m	45m	45m	45m	
Radius	2000 m	2500m	4000m	4000m	3500m	4000m	4000m	3500m	4000m	4000m	
UNUTRAŠNJA PRILAZNA											
Širina	-	-	-	-	-	-	-	90m	120m ^c	120m ^c	
Udaljenost od praga	-	-	-	-	-	-	-	60m	60m	60m	
Dužina	-	-	-	-	-	-	-	900m	900m	900m	
Nagib	-	-	-	-	-	-	-	2,5%	2%	2%	
PRILAZNA											
Dužina unutrašnjeg ruba	60m	80m	150m	150m	150m	300m	300m	150m	300m	300m	
Udaljenost od praga	30m	60m	60m	60m	60m	60m	60m	60m	60m	60m	
Divergencija (svaka strana)	10%	10%	10%	10%	15%	15%	15%	15%	15%	15%	
Prva sekcija											
Dužina	1600m	2500m	3000m	3000m	2500m	3000m	3000m	3000m	3000m	3000m	
Nagib	5%	4%	3,33%	2,5%	3,33%	2%	2%	2,5%	2%	2%	
Druga sekcija											
Dužina	-	-	-	-	-	3600m ^b	3600 m ^b	12000m	3600 m ^b	3600 m ^b	
Nagib	-	-	-	-	-	2,5%	2,5%	3%	2,5%	2,5%	
Horizontalna sekcija											
Dužina	-	-	-	-	-	8400 m ^b	8400 m ^b	8400 m ^b	8400 m ^b	8400 m ^b	
Ukupna dužina	-	-	-	-	-	15000m	15000m	15000m	15000m	15000m	
PRIJELAZNA											
Nagib	20%	20%	14,3%	14,3%	20%	14,3%	14,3%	14,3%	14,3%	14,3%	
UNUTARNJA PRIJELAZNA											
Nagib	-	-	-	-	-	-	-	40%	33,3%	33,3%	
KLASIFIKACIJA STAZA											
Površina i dimenzijea	Neinstrumentalne				Instr. neprecizni prilaz			Instr. precizni prilaz kat.			
	Broj koda				Broj koda			I		II ili III	
	1	2	3	4	1,2	3	4	1,2	3,4	3,4	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	
POVRŠINA PREKINUTOG SLIJETANJA											
Dužina unutrašnjeg ruba	-	-	-	-	-	-	-	90m	120m ^c	120m ^c	
Udaljenost od praga	-	-	-	-	-	-	-	^c	1800m ^d	1800m ^d	

Divergencija (svaka strana)	-	-	-	-	-	-	-	10%	10%	10%
Nagib	-	-	-	-	-	-	-	4%	3,33%	3,33%

a. Sve dimenzije su mjerene horizontalno osim ukoliko nije drukčije utvrđeno.

b. Varijabilna dužina

c. Udaljenost do kraja osnovne staze ili

d. do kraja uzletno-sletne staze, već prema tome što je kraće.

e. Gdje je slovo koda F (stupac 3 tabele 1-1), širina se povećava na 155 m. Za informacije o zrakoplovima kodnog slova F, koji su opremljeni digitalnom avionikom koja omogućuje naredbama za upravljanje održavanje uspostavljenog pravca tijekom manevra kruženja, vidi Kružno 301 – Novi veći zrakoplovi – Povreda zone bez prepreka: Operativne mjere i aeronautička studija.

Član 14.

U članu 63. u stavu (1) u tački a) slovo "i" se zamjenjuje sa "i/ili".

U stavu (1) u tački b) iza riječi općina dodaje se novi red koji glasi:

- dokaz o uplati administrativne takse i naknade.

U članu 63. stav (2) se mijenja u novi stav koji glasi:

(2) "Za sve nove objekte, koji se planiraju graditi izvan granica površina ograničenja prepreka, čija je planirana visina 45m iznad tla na kome se planiraju graditi i koji su izvan naseljenih mjesta, obavezna je saglasnost Direkcije za civilno zrakoplovstvo BiH, utemeljena na upućenom zahtjevu za saglasnost, te (uz zahtjev) dostaviti dokumentaciju navedenu u stavu (1) navedenog člana.

Objekti u zonama koje se nalaze izvan granica površina ograničenja prepreka, čija je planirana visina 150m i više iznad tla na kome se planiraju graditi, smatraće se preprekama, osim ako posebna aeronautička studija koju izrađuje i dostavlja podnositelj zahtjeva ne pokaže da ovi objekti neće predstavljati opasnost za zrakoplove.

Ova studija može uzeti u obzir prirodu predmetnih operacija i može razlikovati dnevne i noćne operacije."

Član 15.

U članu 64. dodaju se novi stavovi (3) i (4) koji glase:

(3) "Prije izgradnje objekata izvan granica površina za ograničavanje prepreka, a koji se pružaju iznad naseljenih mjesta potrebno je pribaviti saglasnost Direkcije za civilno zrakoplovstvo."

(4) "Drugi objekti izvan površina za ograničenje prepreka trebaju biti označeni i/ili/osvijetljeni od strane podnositelja zahtjeva kada zrakoplovna studija ukazuje da bi objekt mogao predstavljati opasnost za zrakoplove."

(5) "Nadzemne žice, kablovi itd., koji prelaze rijeku, vodeni put, dolinu ili autoput trebaju biti označeni od strane podnositelja zahtjeva, a njihovi noseći tornjevi označeni ili osvijetljeni kada zrakoplovna studija ukazuje da žice ili kablovi mogu predstavljati opasnost za zrakoplov."

Član 16.

U članu 77. stav (3) se briše i zamjenjuje sljedećim.

"Kada za to postoje uslovi:

a) Dodatno istaknuta oznaka središnje linije staze za vožnju proteže se od pozicije za čekanje oblik A (prikazano na slici 5-6: Oznake staze za vožnju) u

dužini od najviše 47m u smjeru kretanja od poletno-sletne staze. Vidjeti sliku 5-7 (a).

b) Ako se dodatno istaknuta oznaka središnje linije staze za vožnju ukršta na udaljenosti manjoj od 47m sa drugom oznakom pozicije za čekanje, npr. sa pozicijom za čekanje na poletno-sletnoj stazi kategorije II ili III sa preciznim prilazom, dodatno istaknuta oznaka središnje linije staze za vožnju se izvodi na način da se prekida na udaljenosti od 0,9m ispred i iza oznake pozicije za čekanje sa kojom se ukršta. Dodatno istaknuta središnja linija staze za vožnju koja se ukršta sa oznakom pozicije za čekanje mora se produžiti iza tačke ukrštanja za najmanje 3 isprekidane linije ili do ukupne dužine od 47m, u zavisnosti od toga šta je veće dužine. Vidjeti sliku 5-7 (b).

c) Ako dodatno istaknuta središnja linija staze za vožnju prolazi kroz ukrštanje dvije staze za vožnju na udaljenosti manjoj od 47m od oznake pozicije za čekanje, dodatno istaknuta središnja linija mora biti izvedena na način da se prekida na udaljenosti od 1,5m ispred i iza tačke u kojoj središnja linija staze za vožnju sa kojom se ukršta prelazi preko dodatno istaknute središnje linije staze za vožnju. Dodatno istaknuta središnja linija staze za vožnju koja prolazi kroz ukrštanje dvije staze za vožnju mora se produžiti iza tačke ukrštanja za najmanje 3 isprekidane linije ili do ukupne dužine od 47m, u zavisnosti od toga šta je veće dužine. Vidjeti sliku 5-7(c).

d) Kada se dvije središnje linije staze za vožnju spajaju na oznaci ili prije oznake pozicije za čekanje, isprekidana linija sa unutrašnje strane ne smije biti kraća od 3m. Slika 5-7(d).

e) Kada su dvije oznake pozicije za čekanje postavljene jedna nasuprot drugoj na udaljenosti manjoj od 94m, dodatno istaknute oznake središnje linije staze za vožnju moraju biti izvedene u punoj dužini između tako postavljenih pozicija za čekanje. Dodatno istaknute oznake središnje linije staze za vožnju ne protežu se ni preko jedne ni preko druge oznake pozicije za čekanje. Slika 5-7(e).

Član 17.

Postojeću sliku 5-7 zamijeniti sa slikom 5-7 - Oznaka središnje linije staze za vožnju

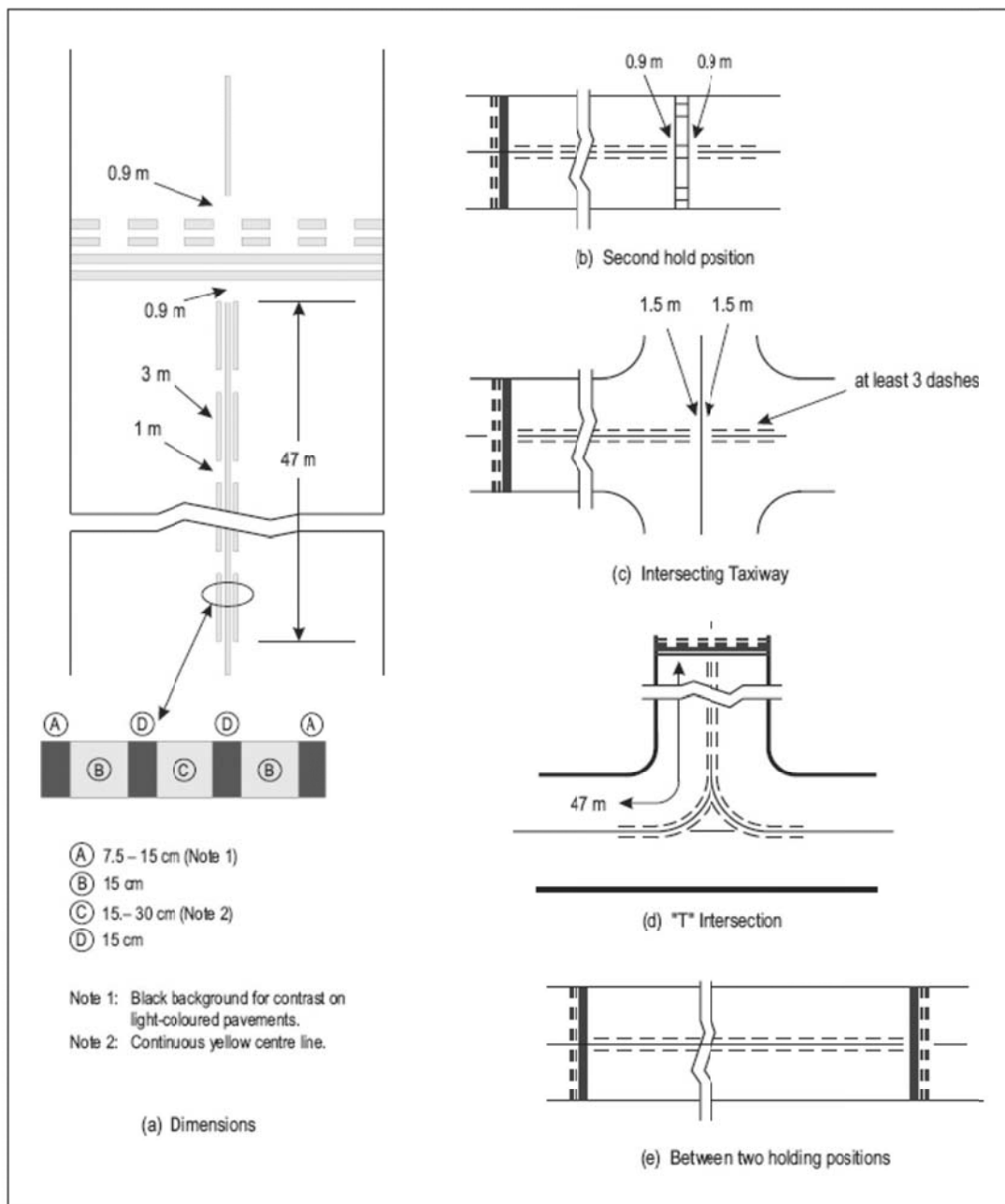

Figure 5-7. Enhanced Taxiway Centre Line Marking

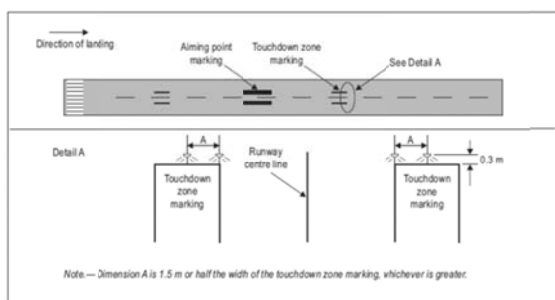
Član 18.

U členu 108. dodaje se novi stav (8) koji glasi:

- (8) "Jednostavni sistem osvjetljenja zone dodira postavlja se u cilju lakšeg uočavanja zone dodira u svim uslovima vidljivosti, kako bi pilot mogao odlučiti o odustajanju od slijetanja u slučaju da zrakoplov nije sletio na poletno-sletnu stazu do određene njene tačke. Od velike je važnosti da piloti koji izvode operacije na aerodromima koji koriste jednostavni sistem osvjetljenja zone dodira budu upoznati sa namjenom ovih svjetala.

Lokacija - Jednostavni sistem osvjetljenja zone dodira sastoji se od dva para svjetala postavljenih sa svake strane središnje linije poletno-sletne staze na udaljenosti od 0,3 metra ispred završnog ruba oznake zone dodira, posmatrano u smjeru slijetanja zrakoplova. Poprečna udaljenost između dva unutrašnja svjetla jednostavnog sistema osvjetljenja zone dodira mora biti jednaka poprečnoj udaljenosti između dvije paralelne linije koje su sastavni dio oznake zone dodira. Razmak između dva svjetla jednog para svjetala ne smije biti veći od 1,5m ili 50% od širine linije oznake zone dodira na kojoj su postavljeni, u zavisnosti od toga šta je veće. (Slika 5-24a) Jednostavni sistem osvjetljenja zone dodira.

Rasvjetna tijela jednostavnog sistema osvjetljenja zone dodira moraju biti učvršćena i emitovati jednosmjerni snop bijelog svjetla promjenjivog intenziteta usmjerenog na način da budu vidljiva pilotu zrakoplova u prilazu poletno-sletnoj stazi."

Slika 5-24a Jednostavni sistem osvjetljenja zone dodira

Član 19.

- U členu 138. iza tačke b) stavljamo tačku c) a iza nje tačku d).

Član 20.

U členu 139. dodaju se stavovi (3) i (4) koji glase:

- (3) "Nepokretni objekt koji nije prepreka, a nalazi se u blizini auto-puta ili korita rijeke (koji se koriste za navigaciju u uslovima VFR letenja), i/ili se aeronautičkom studijom utvrdi da taj objekt može predstavljati opasnost za zrakoplov u letu, mora biti označen i osvijetljen od strane podnositelja zahtjeva."
- (4) "Električni dalekovodi i drugi kablovi postavljeni iznad riječnog toka, ili vodenog puta, ili doline, ili se aeronautičkom studijom utvrdi da mogu predstavljati opasnost za zrakoplov u letu, moraju biti označeni od strane podnositelja zahtjeva."

Član 21.

U členu 114. dodaje se stav (19) koji glasi:

- (19) "Kada se više od jedne zaustavne prečke odnosi na određeno ukrštanje staze za vožnju i poletno-sletne staze, samo jedna smije biti osvijetljena u datom trenutku."

Član 22.

U členu 140. iza riječi "označen" briše se slovo "i" a umjesto njega stavljamo zarez (,) i slovo "a".

Član 23.

U členu 141. iza riječi "označen" briše se slovo "i" a umjesto njega stavljamo zarez (,) i slovo "a".

Član 24.

U členu 142. u stavu (6) iza riječi "rijeke" dodati riječ "vodeni put" i iza riječi "označeni" slovo "i" zamjeniti sa "ili".

Član 25.

U členu 143. mijenja se naslov u **Označavanje i/ili osvjetljavanje objekata**.

U členu 143. u stavu (3) iza riječi "zastavicama" dodaje se sljedeća rečenica:

"Kada se pokretni objekti označavaju bojom, treba koristiti samo jednu upadljivu boju, najpoželjnije je crvenu ili žuto-zelenu za vozila hitnih službi, a žutu za servisna vozila."

U členu 143. dodaju se stavovi (4) i (5) koji glase:

- (4) Postojanje objekata koji moraju biti osvijetljeni, kao što je navedeno u členu 144. na slici 6.2, se pokazuje svjetlima niskog, srednjeg ili visokog intenziteta, ili kombinacijom tih svjetala.
- (5) Svjetla niskog intenziteta prepreka, tipa A, B, C, i D svjetla srednjeg intenziteta za označavanje prepreka tipa A, B i C, svjetla visokog intenziteta za označavanje prepreka tipa A i B, su u skladu sa specifikacijama u Tabeli 6-3 – Karakteristike svjetala prepreka i Dodatku 1 Pravilnika o aerodromima.

Član 26.

U členu 145. dodati stav (7) koji glasi:

- (7) "Kada se utvrdi da nadzemnu žicu, kabal, itd. treba označiti, ali nije izvodljivo postaviti oznake na žici, kابل, onda na njihovim nosećim tornjevima treba obezbijediti svjetla visokog intenziteta za označavanje prepreka, tipa B."

Član 27.

U členu 147. u stavu (4) dodaje se rečenica koja glasi:

"Svjetla niskog intenziteta za označavanje prepreka, tipa C, na vozilima povezanim sa hitnim ili službama obezbjeđenja su trepćuće-plava, a ona na ostalim vozilima trepćuće-žuta."

U členu 147. u stavu (8) dodati tačke c, d, e, f i g, koje glase:

- c) Kada se koriste svjetla visokog intenziteta za označavanje prepreka, tipa A, ona se raspoređuju na jednakim intervalima koji ne prelaze 105m između nivoa zemljišta i svjetla/svjetala na vrhu, osim kada je objekt koji treba označiti okružen zgradama, pa se pri utvrđivanju broja nivoa svjetala, visina vrhova zgrada može koristiti kao ekvivalent nivoa zemljišta.
- d) Kada, po mišljenju nadležnog tijela, korištenje svjetala visokog intenziteta za označavanje prepreka, tipa A, noću može zaslijepiti pilote u blizini aerodroma (unutar radijusa od približno 10 000 m) ili izazvati ozbiljnu zabrinutost za zaštitu okoline, treba koristiti sama svjetla srednjeg intenziteta za označavanje prepreka, tipa C, dok svjetla srednjeg intenziteta za označavanje prepreka, tipa B, treba koristiti sama ili u kombinaciji sa svjetlima niskog intenziteta za označavanje prepreka, tipa B.
- e) Kada je neki objekt označen svjetlima srednjeg intenziteta za označavanje prepreka, tipa A, na srednjim nivoima se obezbjeđuju dodatna svjetla. Ova dodatna srednja svjetla treba rasporediti što je moguće više jednako, između svjetala na vrhu i na nivou

- zemljišta ili nivoa vrhova okolnih zgrada, u zavisnosti od situacije, sa razmakom koji ne prelazi 105m.
- f) Kada je neki objekt označen svjetlima srednjeg intenziteta za označavanje prepreka, tipa B, na srednjim nivoima se obezbjeđuju dodatna svjetla. Ova dodatna srednja svjetla su naizmjenično svjetla niskog intenziteta za označavanje prepreka, tipa B, i svjetla srednjeg intenziteta za označavanje prepreka, tipa B, i treba ih rasporediti što je moguće više jednako, između svjetala na vrhu i na nivou zemljišta ili nivoa vrhova okolnih zgrada, u zavisnosti od situacije, sa razmakom koji ne prelazi 52m.
- g) Kada je neki objekt označen svjetlima srednjeg intenziteta za označavanje prepreka, tipa C, na srednjim nivoima se obezbjeđuju dodatna svjetla. Ova dodatna srednja svjetla treba rasporediti što je moguće više jednako, između svjetala na vrhu i na nivou zemljišta ili nivoa vrhova okolnih zgrada, u zavisnosti od situacije, sa razmakom koji ne prelazi 52m.

Član 28.

U članu 148. stav (6) iza riječi "nivoima" dodati rečenicu:
"Ova dodatna srednja svjetla treba rasporediti što je moguće više jednako, između svjetala na vrhu i na nivou zemljišta ili nivoa vrhova okolnih zgrada, u zavisnosti od situacije, sa razmakom koji ne prelazi 105 m."

Član 29.

U članu 149. u Tabeli 6-2 u prvoj koloni riječ IRT mijenjati u AGL (*Above Ground Level*) - iznad nivoa zemlje.

Član 30.

- U članu 151. dodati stav (5) koji glasi:
(5) "Svjetla visokog intenziteta za označavanje prepreka su namijenjena za korištenje danju kao i noću. Treba obratiti pažnju na to da ova svjetla ne stvore zbunjujuće zasljepljivanje. Smjernice o projektovanju, radu i lokaciji svjetala visokog intenziteta za označavanje prepreka su date u Priručniku za projektovanje aerodroma, (Doc 9157) Dio 4."
U članu 151. Tabela 6-3 - Karakteristike svjetala za označavanje prepreka se zamjenjuje sljedećom Tabelom:

1 Vrsta svjetla	2 Boja	3 Vrsta signala/ stopa bljeskanja	4 Vršni intenzitet (cd) pri datoj osvjetljenosti pozadine			7 Tabela za distribuciju svjetala
			Dan (iznad 500cd/m ²)	Sumrak (50-500 cd/m ²)	Noć (ispod 50cd/m ²)	
Niski intenzitet, Tip A (fiksirana)	Crvena	Fiksiran	N/A	N/A	10	6-X
Niski intenzitet, Tip B (fiksirana)	Crvena	Fiksiran	N/A	N/A	32	6-X
Niski intenzitet, Tip C (mobilna prepreka)	Žuta/plava (a)	Bljeskanje (60-90) fpm	N/A	40	40	6-X
Niski intenzitet, Tip D (vozila za vođenje)	Žuta	Bljeskanje (60-90) fpm	N/A	200	200	6-X
Srednji intenzitet, Tip A	Bijela	Bljeskanje (20-60) fpm	20 000	20 000	2 000	6-Y
Srednji intenzitet, Tip B	Crvena	Bljeskanje (20-60) fpm	N/A	N/A	2 000	6-Y
Srednji intenzitet, Tip C	Crvena	Fiksiran	N/A	N/A	2 000	6-Y
Visoki intenzitet, Tip A	Bijela	Bljeskanje (40-60) fpm	200 000	20 000	2 000	6-Y
Visoki intenzitet, Tip B	Bijela	Bljeskanje (40-60) fpm	100 000	20 000	2 000	6-Y

a) Vidi član 147. stav (4)

U članu 151. dodaju se nove tabele kako slijedi:

Tabela - 6-X Distribucija svjetala za svjetla niskog intenziteta za označavanje prepreka

	Minimalni intenzitet (a)	Maksimalni intenzitet (a)	Vertikalno prostiranje	
			Maksimalno prostiranje snopa	Intenzitet
Tip A	10cd (b)	N/A	10°	5cd
Tip B	32cd (b)	N/A	10°	16cd
Tip C	40cd (b)	400cd	12° (d)	20cd
Tip D	200cd (c)	400cd	N/A (e)	N/A

Napomena - Ova tabela ne uključuje preporučeno horizontalno prostiranje snopa ali zahtijeva pokrivanje od 360° oko neke prepreke. Stoga će broj svjetala potrebnih da se ispuni ovaj zahtjev zavisiti od horizontalnog prostiranja svakog svjetla kao i oblika prepreke. Tako će, što je prostiranje snopa uže biti potrebno više svjetala.

- (a) 360° horizontalno. Za bljeskajuća svjetla, intenzitet se tumači kao efektivni intenzitet kako je utvrđen u

skladu sa Priručnikom za projektovanje aerodroma, Dio 4.

- (b) Između 2 i 10° vertikalno. Visinski vertikalni uglovi su upućeni na horizontalne kada je svjetlo istog položaja.
- (c) Između 2 i 20° vertikalno. Visinski vertikalni uglovi su upućeni na horizontalne kada je svjetlo istog položaja.
- (d) Vršak intenziteta bi trebao biti lociran na približno 2.5° vertikalno.
- (e) Vršak intenziteta bi trebao biti lociran na približno 17° vertikalno.
- (f) Prostiranje snopa je definirano kao ugao između horizontalnog plana i smjerova za koje intenzitet premašuje onaj pomenut u stupcu "intenziteta".

Tabela -6-Y Distribucija svjetala srednjeg i visokog intenziteta za označavanje prepreka prema mjerilima intenziteta iz tabele 6-3

Referentne vrijednosti intenziteta	Minimalni zahtjevi					Preporuke				
	Vertikalni visinski ugao (b)			Vertikalno prostiranje snopa (c)		Vertikalni visinski ugao (b)			Vertikalno prostiranje snopa (c)	
	0°			1°		0°			-1°	
	Minimalni prosječni intenzitet	Minimalni intenzitet (a)	Minimalni intenzitet (a)	Minimalno prostiranje snopa	Intenzitet (a)	Maksimalni intenzitet (a)	Maksimalni intenzitet (a)	Maksimalni intenzitet (a)	Maksimalno prostiranje snopa	Intenzitet (a)
200 000	200 000	150 000	75 000	3°	75 000	250 000	112 500	7 500	7°	75 000
100 000	100 000	75 000	37 500	3°	37 500	125 000	56 250	3 750	7°	37 500
20 000	20 000	15 000	7 500	3°	7 500	25 000	11 250	750	N/A	N/A
2 000	2 000	1 500	750	3°	750	2 500	1 125	75	N/A	N/A

Napomena - Ova tabela ne uključuje preporučeno horizontalno prostiranje snopa ali zahtijeva pokrivanje od 360° oko neke prepreke. Stoga će broj svjetala potrebnih da se ispuni ovaj zahtjev zavisi od horizontalnog prostiranja svakog svjetla kao i oblika prepreke. Tako će, što je prostiranje snopa uže biti potrebno više svjetala.

- (a) 360° horizontalno. Svaki intenzitet je izražen u kandelima. Za bljeskajuća svjetla, intenzitet se tumači kao efektivni intenzitet kako je utvrđen u skladu sa Priručnikom za projektovanje aerodroma, Dio 4.
- (b) Visinski vertikalni uglovi su upućeni na horizontalne kada je svjetlo istog položaja.

Prostiranje snopa je definisano kao ugao između horizontalnog plana i smjerova za koje intenzitet premašuje onaj pomenut u stupcu "intenziteta"

- (c) Prostiranje snopa je definisano kao ugao između horizontalnog plana i smjerova za koje intenzitet premašuje onaj pomenut u stupcu "intenziteta".

Član 31.

U članu 178. dodati novi stav (15) koji glasi:

- (15) "Treba izvršiti procjenu prilaznih i odlaznih područja unutar 1000 metara od praga poletno-sletne staze da bi se utvrdile mogućnosti koje su na raspolaganju za intervenciju."

Član 32.

U članu 180. stav (5) riječ: "Agenciju" mijenjati u "Direkciju za civilno zrakoplovstvo BiH".

Član 33.

U članu 183. briše se stav (7).

U članu 183. stav (8) postaje stav (7) i glasi:

- (7) "Radar za kontrolu površinskog kretanja na manevarskoj površini treba postaviti na aerodrom ukoliko su gustoća prometa i operativni uvjeti takvi da se alternativnim postupcima i uređajima ne može osigurati redoviti i siguran promet".

Član 34.

U članu 184. (Postavljanje opreme i instalacije na operativnim površinama) u stavovima (1) i (2) iza riječi "navigacijskih potreba" dodaju se riječi: "ili za sigurnost zrakoplova".

Član 35.

U članu 186. u stavu (1) dodati tačku f) elektro sistemi.

U članu 186. u stavu (2) brisati "i dostavljaju Direkciji na saglasnost".

Član 36.

U članu 187. stav (5) iza riječi "ukloniti" dodati riječi "sa površine poletno-sletne staze u upotrebi".

U članu 187. dodati novi stav koji glasi:

- (6) "Kada kolovoz koriste veoma veliki zrakoplovi ili zrakoplovi sa pritiskom guma u višim kategorijama, posebnu pažnju treba posvetiti ispravnosti svjetlosnih instalacija u kolovozu i spojevima kolovoza."
- (7) "Asfaltirana poletno-sletna staza se održava u stanju u kom se obezbjeđuju karakteristike površinskog trenja na ili iznad minimalnog nivoa trenja koji je odredila država."
- (8) "Rulne staze se trebaju održavati bez snijega, bljuzgavice, leda itd. u obimu koji je neophodan da se omogući rulanje zrakoplova do i sa operativne poletno-sletne staze."
- (9) "Platforme se trebaju održavati bez snijega, bljuzgavice, leda itd. u obimu koji je neophodan da se omogući bezbjedno manevrisanje zrakoplova, ili kada je potrebno vučenje ili guranje."
- (10) "Kada se čišćenje snijega, bljuzgavice, leda itd. sa različitih dijelova manevarskih površina ne može vršiti istovremeno, redosljed prioriteta nakon poletno-sletne staze/staza u

upotrebi treba utvrditi uz konsultacije sa zainteresovanim stranama kao što su službe spašavanja i gašenja požara, što treba dokumentirati u planu za snijeg."

Član 37.

U članu 188. dodaje se novi stav (6) koji glasi:

- (6) "Novi sloj kolnika se treba graditi i održavati iznad minimalnog nivoa trenja".

Član 38.

U članu 189. dodati stav (19) koji glasi:

- (19) "Ušteda energije dioda koje emituju svjetlost (LEDs) je velikim dijelom rezultat činjenice da one ne proizvode infra-crveni toplotni signal koji imaju inkandescentne (standardne) svjetiljke. Operatori aerodroma, koji očekuju da se led i snijeg tope ovim toplotnim signalom, možda požele ocijeniti da li je u toku takvih uslova potreban modificovani raspored održavanja, ili ocijeniti moguću operativnu vrijednost instaliranja LED uređaja sa elementima grijanja."

Član 39.

U prilogu A Bilješke kao dopuna Pravilniku o aerodromima u tački 7.9. riječ: "RH" mijenja se u riječ: "BiH".

Član 40.

U Prilogu 1. izmjena i dopuna Pravilnika o aerodromima dat je sadržaj Pravilnika o aerodromima.

Član 41.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

Broj 1-3-02-2-1110-1/15

23. decembra 2015. godine
Banja Luka

Generalni direktor
Đorđe Ratkovića, s. r.

Prilog 1

SADRŽAJ

DIO PRVI - OSNOVNE ODREDBE	
OPĆE	
Predmet i područje primjene	1
Pojmovi, skraćenice i simboli	1-9
ODJELJAK 2. ZAJEDNIČKI REFERENTNI SISTEM	
Horizontalni - položajni referentni sistem	10
Vertikalni - visinski referentni sistem	10
Vremenski referentni sistem	10
ODJELJAK 3. CERTIFICIRANJE AERODROMA	
ODJELJAK 4. UPRAVLJANJE SIGURNOSĆU	10
Sistem upravljanja sigurnošću	10-12
ODJELJAK 5. PROJEKTOVANJE AERODROMA	
Opći zahtjevi	12
ODJELJAK 6. REFERENTNI KOD AERODROMA	
Utvrđivanje referentnog koda	12
DIO DRUGI - PODACI O AERODROMU	
Aeronautički podaci	13-14
Referentna tačka aerodroma	14
Nadmorska visina aerodroma i poletno-sletnih staza	14
Referentna temperatura aerodroma	14
Dimenzije aerodroma i pripadajuće informacije	14-16
Nosivost kolovoza	16-18
Lokacija za kontrolu visinomjera prije leta	18
Objavljene dužine PSS-a	19
Uslovi na površinama za kretanje zrakoplova i povezanim sadržajima	19-20
Uklanjanje nepokretnog zrakoplova	20
Sistemi vizuelnog pokazatelja prilaznog nagiba	21
Koordinacija između službe za aeronat.inf. i uprave aerodrome	21
DIO TREĆI - FIZIČKE KARAKTERISTIKE	
GLAVA 1. POLETNO-SLETNA STAZA	
Broj i orijentacija poletno-sletnih staza	21-22
Dozvoljene maksimalne komponente bočnog vjetra	22
Lokacija praga	22

Stvarna dužina PSS-a	22-23	Laserske zrake koje mogu ugroziti bezbjednost zrakoplova	76
Širina PSS-a	23	Svjetla koja mogu prouzročiti zabunu	76
Najmanja dozvoljena udaljenost između paralelnih PSS-a	23-24	Stojeća prilazna svjetla	78
Uzdužni nagibi	24-25	Ostala stojeća svjetla	78
Poprečni nagibi	25-26	Svjetla ugrađena u kolovoznu konstrukciju	78-79
Nosivost kolovoza PSS-a	26	Intenzitet i kontrola svjetala	79
Površina PSS-a	26	Rasvjeta u slučaju ugrožavanja bezbjednosti - emergency lighting	79-80
Ramena PSS-a	26-27	Aerodromski svjetlosni far	80
GLAVA 2. OKRETIŠTA	27-28	Svjetlosni identifikacijski far	81
GLAVA 3. OSNOVNA STAZA PSS	28-31	Sistemi prilazne rasvjete	81-89
GLAVA 4. SIGURNOSNA POVRŠINA KRAJA PSS – RESA	31-32	Sistemi svjetlosnih pokazivača nagiba prilaza T-VASIS i AT-VASIS	89-94
GLAVA 5. ČISTINA	32	Sistemi svjetlosnih pokazivača nagiba prilaza PAPI I APAPI	94-100
GLAVA 6. STAZA ZA ZAUSTAVLJANJE – STOPWAY	32-33	Površina koja mora biti slobodna od prepreka za sisteme T-VASIS, AT-VASIS, PAPI i APAPI	100-102
GLAVA 7. PODRUČJE RADA RADIO-VISINOMJERA	33	Sistem svjetala za kružno navođenje	102-103
GLAVA 8. STAZA ZA VOŽENJE	33-37	Svjetlosni sistemi za uvođenje zrakoplova na PSS	103
Brze izlazne staze za voženje	37-38	Svjetlosni sistem za identifikaciju praga PSS	103-104
Staza za voženje na mostovima	38	Sistem ivičnih svjetala PSS	104-105
Ramena staze za vožnju	38-39	Sistemi svjetala praga PSS i krilnih prečki	105-107
GLAVA 9. OSNOVNA STAZA ZA VOŽENJE	39-40	Svjetla kraja PSS	108
GLAVA 10. POVRŠINA ZA ČEKANJE, POZ. ZA ČEKANJE, MEĐUPOZICIJA ZA ČEKANJE, MEĐUPOZ. ZA ČEKANJE I POZICIJA ZA ČEKANJE NA CESTI	40-42	Sistem svjetala središnje linije PSS	108-110
GLAVA 11. PLATFORMA	42-43	Sistem svjetala područja dodira	110
Površina za odleđivanje/zaštitu od zaleđivanja zrakoplova	43-44	Svjetlosni pokazivači brzih izlaznih staza za voženje	111-112
DIO ČETVRTI - OGRANIČENJE I UKLANJANJE PREPREKA	45	Sistem svjetala staze za zaustavljanje	112
Površine ograničenja prepreka	45	Sistem svjetala središnje linije staze za vožnju	113-117
Vanjska horizontalna površina	45	Sistem ivičnih svjetala za vožnju	118-119
Konusna površina	45	Sistem svjetala okretišta PSS	119
Unutrašnja horizontalna površina	45	Sistem svjetala zaustavne prečke	120-121
Prilazna površina	46	Sistem svjetala međupozicije za čekanje	121-122
Unutrašnja prilazna površina	46	Sistem svjetala izlaska s površine za uklanjanje i sprečavanje stvaranja leda	122
Prelazne površine	46-49	Sistem sigurnosnih svjetala PSS	122-124
Unutrašnje prelazne površine	49	Rasvjeta platform-reflektorima	124-125
Površina prekinutog sletanja	49	Svjetlosni sistem za navođenje zrakoplova na poziciju s aviomostom	125-127
Odletna površina	49-50	Napredni svjetlosni sistem za navođenje a/c na poziciju s aviomostom-A-VDGS	127-129
Zahtjevi u pogledu ograničenja prepreka prema broju koda i opremljenosti PSS-a	50	Sistem svjetala za navođenje a/c na poziciju	129-130
PSS za neinstrumentalni prilaz	50-51	Svjetlo mjesta čekanja na cesti	130
PSS sa instrumentalnim nepreciznim prilazom	51-52	GLAVA 4. ZNAKOVI	130
PSS opremljene sistemom za instrumentalni precizni prilaz	52-53	Karakteristike znakova	130-133
PSS opremljene sistemom za instrumentalni precizni prilaz kategorije 2 i 3	53	Znakovi naredbe	133-136
Staze za polijetanje	53-54	Informativni znakovi	136-139
Objekti izvan površine ograničenja prepreka	54-56	Znak VOR kontrolne tačke aerodroma	139
Ostali objekti	57	Aerodromski identifikacijski znak	139-140
DIO PETI - VIZUELNA SREDSTVA ZA NAVIGACIJU	57	Identifikacijski znak parkirališnog mjesta a/c	140
GLAVA 1. - POKAZIVAČI I UREĐAJI ZA SIGNALIZACIJU	57	Znak mjesta čekanja na cesti	140
Pokazivač pravca vjetra	57	Označivači	141
Pokazivač pravca slijetanja	57-58	Označivač ivica poletno-sletne staze bez konstruktivnog kolovoza	141
Signalna svjetiljka	58	Označivači ivica staze za zaustavljanje	141
Signalne ploče i signalno područje	58	Označivači ivica PSS pokrivene snjedom	141-142
GLAVA 2. OZNAKE NA KOLOVOZU OPERATIVNE POVRŠINE	58	Označivači ivica staze za vožnju	142
Prekidanje horizontalnih oznaka PSS-a	58-59	Označivači središnje linije staze za voženje	142
Boja i uočljivost	59	Označivači ivica staze za voženje bez konstruktivnog kolovoza	142
Oznaka PSS-a	59-61	Označivači granice	143
Oznaka središnje linije	62	DIO ŠESTI - OZNAČAVANJE PREPREKA	143
Oznaka praga PSS	62-64	Objekti koji se moraju označiti	143
Oznaka ciljane tačke na PSS	64-65	Nepokretan objekt koji nije prepreka	144
Oznaka područja dodira na PSS - touchdown zone marking	65-66	Nepokretan objekt koji prodire kroz prilaznu ili prelaznu površinu	144
Oznaka ivica PSS	67	Nepokretan objekt koji prodire kroz horizontalnu površinu	144
Oznaka središnje linije staze za vožnju	67-69	Nepokretni objekt koji prodire kroz površine ograničenja prepreka	144-145
Oznaka okretišta	69-70	Označavanje objekata	145
Oznaka pozicije za čekanje	70	Način označavanja objekata	145-148
Oznaka međupozicije za čekanje	71	Upotreba označivača	148
Oznaka kontrolne tačke ad za uređaj VOR	71	Upotreba zastavica	148
Oznaka parkirališnog mjesta zrakoplova	72-73	Osvjetljavanje objekata - upotreba jediničnih izvora svjetala za označavanje prepreka	149
Sigurnosne linije na platformi	73	Položaj jediničnih izvora svjetala za označavanje prepreka	149-151
Oznaka mjesta čekanja na servisnoj saobraćajnici	73-74	Jedinični izvori svjetla za označavanje prepreka niskog intenziteta	151-152
Oznake naredbi	74	Jedinični izvori svjetla za označavanje prepreka srednjeg intenziteta	152
Oznake obavijesti	75-76	Jedinični izvori svjetla za označavanje prepreka visokog intenziteta	152-154
GLAVA 3. SVJETLA	76	Označavanje vjetroagregata	154
Svjetla koja mogu ugroziti bezbjednost zrakoplova	76	Osvjetljenje vjetroagregata	154

DIO SEDMI - VIZUELNA SREDSTVA ZA OZNAČAVANJE POVRŠINA OGRANIČENE UPOTREBE	154
Oznaka zatvoreno	154
Zatvorene PSS i staze za vožnju	155
Zatvoreni dijelovi PSS i staze za vožnju	155
Karakteristike oznake zatvoreno	155
Trajno zatvorene PSS i staze za vožnju, ili njihovi dijelovi	155
Sistemi rasvjete na zatvorenoj PSS i stazi za vožnju	155
Ukrštanje zatvorenih PSS ili staza za vožnju sa PSS ili stazom za vožnju koje su u upotrebi	155-156
Površine sa nedovoljnom nosivošću	156
Oznaka bočne strane vozne površine	156
Karakteristike oznake bočne strane vozne površine	156
Površina ispred praga	156-157
Oznaka u obliku slova "V" postavljenog naopačke	157
Karakteristike oznake u obliku slova "V" postavljenog naopačke	157
Površine izvan upotrebe	157
Razmak između označivača područja izvan upotrebe	157
Karakteristike označivača za označavanje površina izvan upotrebe	158
Karakteristike jediničnih izvora svjetla za označavanje površina izvan upotrebe	158
Karakteristike konusa za označavanje površina izvan upotrebe	158
Karakteristike zastavica za označavanje površina izvan upotrebe	158
Karakteristike označivača za označavanje površina izvan upotrebe u obliku ploče	158
DIO OSMI - ELEKTRIČNI SISTEMI	158
Sistemi električnog napajanja za sisteme zrakoplovne navigacije	158-159
Vizuelna sredstva	159-160
Projektovanje sistema	160
Nadzor	160-162
DIO DEVETI - AERODROMSKE OPERATIVNE SLUŽBE, OPREMA I INSTALACIJE	163
Planiranje za slučajeve izvanrednih događaja na aerodromu	163-165
Uklanjanje neispravnog zrakoplova	165
Smanjenje opasnosti od kretanja i zadržavanja divljih životinja na području aerodroma	165
Punjenje zrakoplova gorivom	165
Operacije aerodromskih vozila	165-166
Sistemi za vođenje i kontrolu površinskog kretanja	166-167
Postavljanje opreme i instalacija na operativnim površinama	167-168
Ograde	168
DIO DESETI - ODRŽAVANJE AERODROMA	168
Opće	168
Kolnici operativne površine	168
Nosivi slojevi kolovoza PSS	169
Vizuelna sredstva	169-171
Dodaci i prilozi	171
Dodaci tiskani uz ovaj Pravilnik su:	
a) Dodatak 1: Boje za aeronautička svjetla na tlu, oznake, znakove i ploče.	173
b) Dodatak 2: Značajke aeronautičkih svjetala na tlu	183
c) Dodatak 3: Obavezne horizontalne oznake i oznake obavijesti	198
d) Dodatak 4: Zahtjevi u pogledu projektiranja znakova za navođenje po stazi za vožnju	203
e) Dodatak 5: Zahtjevi u pogledu kvaliteta aeronautičkih podataka	214
f) Dodatak 6: Lokacija svjetala na preprekama	218
g) Dodatak 7: Aeronautička studija	222
Prilozi tiskani uz ovaj Pravilnik su:	
a) Prilog A: Bilješke kao dopuna Pravilniku o aerodromima	224
b) Prilog B: Površine ograničenja prepreka	254

VISOKO SUDBENO I TUŽITELJSKO VIJEĆE BOSNE I HERCEGOVINE

1228

Na temelju članka 17. stavak 1. točka 2. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08) i članka 61. Poslovnika Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15 i 46/15), Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće

Bosne i Hercegovine je, na sjednici održanoj dana 7.12.2015. godine, donijelo

ODLUKU O IMENOVANJU TUŽITELJA U TUŽITELJSTVO BOSNE I HERCEGOVINE

I

Za tužitelja u Tužiteljstvo Bosne i Hercegovine, imenuje se **Elvira Stanojlović**.

II

Vijeće je nakon ocjene stručnosti kandidatkinje, sposobnosti pravne analize, komunikativnosti i sposobnosti prezentiranja, sposobnosti kandidatkinje da odgovorno, neovisno i nepristrano obnaša funkciju tužitelja, uzimajući u obzir, između ostalog, dosadašnje radno iskustvo kandidatkinje, profesionalnu nepristranost i ugled, ponašanje izvan posla, edukaciju i usavršavanje, objavljivanje znanstvenih radova, te druge aktivnosti u struci i ocjene kriterija podobnosti, ocijenilo da imenovana kandidatkinja u potpunosti ispunjava uvjete za imenovanje propisane u članku 43. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine.

III

Imenovana preuzima dužnost 1.1.2016. godine.

IV

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

V

Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH", sukladno članku 45. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine.

Broj 04-07-2-3656-1/2015
7. prosinca 2015. godine

Predsjednik
Milan Tegeltija

Na osnovu člana 17. stav 1. tačka 2. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom savjetu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08) i člana 61. Poslovnika Visokog sudskog i tužilačkog savjeta Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15 i 46/15), Visoki sudski i tužilački savjet Bosne i Hercegovine je, na sjednici održanoj dana 7.12.2015. godine, donio

ODLUKU O IMENOVANJU TUŽIOCA U TUŽILAŠTVO BOSNE I HERCEGOVINE

I

Za tužioca u Tužilaštvo Bosne i Hercegovine, imenuje se **Elvira Stanojlović**.

II

Savjet je nakon ocjene stručnosti kandidatkinje, sposobnosti pravne analize, komunikativnosti i sposobnosti prezentacije, sposobnosti kandidatkinje da odgovorno, nezavisno i nepristrasno obavlja funkciju tužioca, uzimajući u obzir, između ostalog, dosadašnje radno iskustvo kandidatkinje, profesionalnu nepristranost i ugled, ponašanje van posla, edukaciju i usavršavanje, objavljivanje naučnih radova, te druge aktivnosti u struci i ocjene kriterija podobnosti, ocijenilo da imenovana kandidatkinja u potpunosti ispunjava uslove za imenovanje propisane u članu 43. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom savjetu Bosne i Hercegovine.

III

Imenovana preuzima dužnost 1.1.2016. godine.